

HRVATSKI SABOR
Odbor za obrazovanje, znanost i kulturu
KLASA: 022-03/13-01/16
URBROJ: 6521-15-13 - 0

Zagreb, 8. veljače 2013.

PREDSJEDNIKU HRVATSKOGA SABORA

Predmet: Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju, prvo čitanje, P.Z. br. 270;

- I z v j e š ć e -

Odbor za obrazovanje, znanost i kulturu Hrvatskoga sabora razmotrio je na 20. jednici održanoj 8. veljače godine 2013. **Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju, prvo čitanje, P.Z. br. 270**, koje je predsjedniku Hrvatskoga sabora dostavila Vlada Republike Hrvatske, aktom od 4. veljače 2013.

Odbor je pitanje sukladno članku 85. Poslovnika Hrvatskoga sabora raspravio kao matično radno tijelo.

Uvodno obrazloženje podnio je ministar.

Predstavljajući prijedlog zakona ministar je istaknuo da je glavna intencija ovoga Zakona stvaranje daljnjih preduvjeta za izgradnju znanstvenog i inovacijskog sustava usmjerenog na javno dobro, potrebe društva u cjelini, s osobitim naglaskom na povećanje konkurentnosti Republike Hrvatske na međunarodnoj razini te prilagodbe obvezama koje za Republiku Hrvatsku proizlaze iz članstva u Europskoj uniji.

Prijedlogom zakona određuje se nadležnost i ustroj novog Nacionalnog vijeća za znanost, visoko obrazovanje i tehnološki razvoj, koje će u novoj strukturi preuzeti neke od dosadašnjih obveza Nacionalnog vijeća za znanost, Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje, Vijeća za nacionalni inovacijski sustav i Tehnologijskog vijeća, ali i iskazivati veću odgovornost za usmjeravanje i praćenje visokog obrazovanja, znanstvene djelatnosti i inovacijskog sustava u Republici Hrvatskoj. Vijeću se smanjuje opseg zadaća koje su administrativne naravi, a povećava uloga u donošenju i usmjeravanju javnih politika u visokom obrazovanju, znanosti i tehnologiji, što jamči snažniju integraciju i koordinaciju mjera javnih politika za razvoj znanosti kao javnog dobra u sklopu strategije programa Vlade Republike Hrvatske.

Zakonom se propisuje jasniji postupak izbora u znanstvena i znanstveno-nastavna zvanja, znanstvena i znanstveno-nastavna radna mjesta, uz provjeru zadovoljavanja minimalnih nacionalnih kriterija, te dodatnih kriterija institucija za radna mjesta. Zakon ukida obvezu napredovanja na radnim mjestima, te omogućava znanstvenicima i sveučilišnim nastavnicima

izbor razvoja karijere sukladno njihovim sklonostima i potrebama institucija. Dodatno, propisuje se postupak provjeravanja obveznim periodičnim izvješćima zaposlenih znanstvenika i nastavnika, čije neprihvatanje vodi pokretanju postupka redovitog otkaza ugovora o radu. Uz to, detaljnije se specificiraju uvjeti za iznimno ostajanje na znanstvenim i znanstveno-nastavnim radnim mjestima nakon ispunjenja uvjeta za mirovinu čime se pospješuje redovitija kadrovska obnova institucija u sustavu i stvara dio preduvjeta za otvaranje mogućnosti zapošljavanja novih asistenata i poslijedoktoranada.

Zakon propisuje suradnička radna mjesta asistenata i poslijedoktoranada, kako bi se uspostavila veća kompeticija i mobilnost mladih znanstvenika kako u zemlji tako i prema Europskome istraživačkom prostoru, te istodobno omogućilo brže stjecanje kompetencija za potrebe rada u znanosti i u gospodarskom sektoru. Suradnička radna mjesta asistenta i poslijedoktoranada razdvajaju se, uvodi se dodatna selekcija za poslijedoktorande propisivanjem obveze javnih natječaja, za razliku od dosadašnjega automatskog produljivanja ugovora asistentu koji je doktorirao. Suradnička radna mjesta vežu se uz kadrovske potrebe i planove institucija za znanstvenim istraživanjima, te natječajne (kompetitivne) znanstvene projekte. Na taj način određuje se odgovornost ustanove i mentora za uspjeh mladih znanstvenika, između ostalog, i uvođenjem ocjenjivanja mentora koje ocjenjuju asistenti i poslijedoktorandi jedanput u dvije godine.

Također Prijedlogom zakona omogućuje se novi, institucijski način financiranja javnih znanstvenih instituta i sveučilišta uvođenjem sustava ugovora. Predviđeno je da se ugovorima uređuje višegodišnje stabilno temeljno financiranje dijela djelatnosti (npr. znanstvene djelatnosti) javnih znanstvenih instituta i sveučilišta.

Isto tako Prijedlogom se mijenja definicija izvanrednih studija s ciljem jasnog naznačavanja da studenti izvanrednih studija imaju druga značajna opterećenja pored studija te oni za koje visoko učilište mora osigurati posebne uvjete i načine izvođenja. Naglašeno je da je ova promjena nužna iz razloga što se danas na nezanemarivom broju visokih učilišta izvanredni studiji koriste kao zamjena za redoviti studij za osobe koje nisu uspjele upisati redoviti studij, te se stoga omogućuje upisivanje potpunog radnog opterećenja i nastava se ne prilagođava potrebama studenata u stalnom radnom odnosu. Definira se početak nastave u akademskoj godini kako bi se reguliralo pitanje prava studenata na subvencije za studentski standard na onim visokim učilištima koja studij organiziraju i prije početka listopada. Jasno se definira da se članak koji regulira upis na studije odnosi jednako na sve studijske programe predviđene zakonom. Razjašnjavaju se uvjeti za upis na drugu razinu sveučilišnih studija za studente koji su prethodno završili stručni studij te se definira status takvih studenata.

Jasnije se definira obveza visokih učilišta za vođenje evidencija i zbirki podataka, te se definira vođenje nacionalnih zbirki podataka. Razjašnjavaju se propisani minimalni podaci o studentima, polaznicima stručnog usavršavanja i zaposlenicima visokih učilišta.

Završno, zakonom se ojačava uloga i ovlasti Odbora za etiku u znanosti i visokom obrazovanju s ciljem podizanja profesionalne odgovornosti i ugleda hrvatske znanstvene zajednice u zemlji i inozemstvu.

U raspravi članovi Odbora većinom glasova podržali su navedeni Prijedlog.

Većinski je stav članova Odbora da će donošenje ovoga zakona pridonijeti modernizaciji sustava znanosti i visokog obrazovanja i integraciji hrvatskoga znanstvenog sustava u Europski istraživački prostor. Budući da studentski standard predstavlja ključan način osiguranja pravednijeg pristupa visokom obrazovanju, članovi Odbora pozitivnim su ocijenili normiranje odredbe kojom se ministru daju ovlasti donošenja propisa kojim se regulira navedeno područje. S tim u svezi a s ciljem zaštite prava studenata koji studiraju u inozemstvu sugerirano je predlagatelju da u suradnji sa Ministarstvom zdravlja iznađe

odgovarajuće rješenje kako bi studentima do određene životne dobi osiguralo zdravstveno osiguranje. Također, sugerirano je predlagatelju da odredbe koje se odnose na umirovljenje zaposlenika na znanstveno-nastavnom ili umjetničko-nastavnom mjestu uskladi sa odredbama Zakona o radu.

Iskazan je stav je pojedinih članova Odbora da su sustavu znanosti i visokog obrazovanja u Republici Hrvatskoj nužne cjelovite promjene reformskog karaktera, koje se trebaju temeljiti na *Strategiji razvoja znanosti i visokog obrazovanja*, kao jednog od ključnih preduvjeta za daljnju izradu zakonskih okvira u području znanosti i visokog obrazovanja u Republici Hrvatskoj. Također, s obzirom da financiranje znanosti i visokog obrazovanja predstavlja jedno od najvažnijih uvjeta za funkcioniranje sustava u cijelosti, sugerirano je predlagatelju da sustav financiranja dodatno uredi kroz instrumente *programskih ugovora*. S tim u svezi, a ciljem unapređenja sustava znanosti i visokog obrazovanja u cijelosti istaknuto je da se proračunska izdvajanja u navedenom području trebaju povećavati.

U dijelu rasprave o postupku izbora u znanstvena i znanstveno-nastavna zvanja, mišljenje je pojedinih članova Odbora da predloženo rješenje kojim se ukida obveza reizbora odnosno napredovanje u više zvanje nije dobro, jer bi implementacija takve odredbe pridonijela narušavanju kvalitete nastavnika, odnosno pridonijela bi smanjenju kvalitete sustava u cijelosti. Izneseno je i mišljenje da bi urušavanju kvalitete doprinjelo i pisanje četvorogodišnjih izvještaja o vlastitome radu umjesto objektivne evaluacije u procesu reizbora.

Raspravljajući o transparentnosti postupka izbora članova Odbora za etiku u znanosti i visokom obrazovanju jednako kao i članova Nacionalnog vijeća, izraženo je zalaganje za jačanje uloge matičnog saborskog odbora u izboru samih kandidata. Isto tako istaknuto je da u važećem Zakonu ima još pitanja koja traže pobliže definiranje i normiranje umjetničkog područja u sastavu visokoga obrazovanja, kao i pojma mjesta, uloge, okvira i uvjeta umjetničkog istraživanja.

Nakon provedene rasprave, Odbor za obrazovanje, znanost i kulturu Hrvatskoga sabora većinom glasova (7 ZA i 1 SUZDRŽAN 4 PROTIV) odlučio je predložiti Hrvatskome saboru donošenje zaključka

- 1. prihvaća se Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju**
- 2. Svi prijedlozi, primjedbe i mišljenja iznesena u raspravi uputiti će se predlagatelju radi izrade Konačnog prijedloga zakona.**

Za izvjestitelja na sjednici Hrvatskoga sabora određen je prof. dr. sc. Valter Boljunčić, predsjednik Odbora.

PREDSJEDNIK

Prof. dr. sc. Valter Boljunčić